

กฎหมายการศึกษากับหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา*

EDUCATION LAW AND RESPONSIBILITIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS

พัฒนา ยอดสะอี่¹, เอกราช โษจิตพิมานเวช² และ ศิวกร อินญา³

Patana Yodsaeue¹, Ekkarat Kositpimanwet² and Siwakorn Inphusa³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

¹⁻³Mahachulalongkorn rajavidyalay University, Thailand

Corresponding author E-mail: siwakornin@gmail.com

บทคัดย่อ

กฎหมายการศึกษาในประเทศไทยมีความสำคัญในการกำหนดบทบาท ภารกิจ และความรับผิดชอบของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ภายใต้เป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนทุกคน หลักการและเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นไปที่ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม การส่งเสริมให้คนไทยมีจริยธรรม วัฒนธรรม และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ การเตรียมคนไทยให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในโลก มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ การบริหารสถานศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนตอบสนองความต้องการของสังคมโลกได้ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการบริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา นโยบายการศึกษา และแผนการศึกษา ที่เป็นระบบบริหารจัดการของรัฐ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของระบบการศึกษา การทำงานของ

* Received 7 April 2024; Revised 19 April 2024; Accepted 28 April 2024

ผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วยหน้าที่ 4 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์กร ภาวะผู้นำ และการควบคุม

คำสำคัญ: กฎหมายการศึกษา, การบริหารการศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The importance of education law in Thailand lies in its role in defining the roles, duties, and responsibilities of individuals and organizations involved in education. It aims to efficiently manage education and ensure fairness in education management for all citizens. The principles and goals of the National Education Act of 1999 and its amendments focus on developing Thais into well-rounded individuals in terms of physical, mental, intellectual, knowledge, and moral aspects. It promotes ethical values, culture, and necessary skills for professions, preparing Thais for global changes and competitiveness. Education management plays a crucial role in setting the direction and guidelines for national education management to develop quality Thais capable of competing globally. School management is a key responsibility of educational administrators who aim to develop Thais into well-rounded individuals in terms of physical, mental, intellectual, knowledge, and moral aspects, able to live harmoniously with others, respond to the needs of global society, and be successful. Successful educational administrators must include four key functions: planning, organizing, leadership, and control.

Keywords: Educational Laws, Educational Administrators, School Administrators

บทนำ

การพัฒนาความเจริญมั่งคั่งของประเทศชาติ เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของภาครัฐและเอกชนที่จะต้องดำเนินการ ซึ่งปัจจัยหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างความเจริญมั่งคั่งอย่างยั่งยืนได้นั้นคือ คุณภาพของประชากรในสังคมและกระบวนการ ที่จะพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญและได้ผลดีที่สุดคือการให้การศึกษา สถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นของรัฐและเอกชน จำเป็นต้องสร้างความยั่งยืนมั่นคง ยิ่งยงให้เกิดขึ้นยิ่งๆ ขึ้นไปในองค์กร เป็นการสร้างวัฒนธรรมแห่งความสำเร็จร่วมกันที่ยั่งยืน เป็นการสร้างเสริมเติมเต็มถ่ายทอดอยู่ตลอดไป เป็นการทำไม่ต้องคอยพึ่งแต่ผู้นำเพียงผู้เดียว แต่การสร้างทีมผู้นำเป็นการใช้ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงหรือผู้นำที่ยั่งยืนที่เต็มไปด้วยวิสัยทัศน์ที่ยิ่งใหญ่ ยาวไกล ปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมและตามสภาพการ ความยั่งยืน มั่นคงนี้ต้องมีมิติหลัก คือ ความลึกด้วยสปีริตจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรมที่ต้งามยิ่งใหญ่ กว้างไกล ยืนยง ยืนหยัดและยาวไกล ยืนยง มั่นคงในสิ่งถูกสร้างที่ต้งาม ไม่หวั่นไหวหรือสละวางโดยง่าย มีจุดยืน จุดก้าวเดินที่ชัดเจน ยาวไกล ยิ่งใหญ่ต่อไปเรื่อย ๆ มีความกว้างขวาง คลอบคลุมสมบูรณ์พร้อมทุกฝ่ายรับรู้ร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์และความสำเร็จของผู้เรียน คือ เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดร่วมกัน (เอกราช โฆสิตพิมาณเวช, 2562)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้โดยการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจึงกำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งการกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการการศึกษาเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

คุณภาพการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวจักรและกลไกที่สำคัญในการสร้างสรรค์ให้เกิดคุณภาพ ในการบริหารจัดการศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายนั้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้กฎระเบียบข้อบังคับ เทคนิค ตลอดจนต้องมีอำนาจเป็นเครื่องมือในการบังคับบัญชาหรือสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ คำว่า “อำนาจ” ตามความเข้าใจของคนทั่วไป จะเป็น คำบ่งบอกถึงความรู้สึกในทางลบ ซึ่งหมายถึงความเลวร้าย รุนแรง จะมีความรู้สึกต่อต้าน ถ้าถูก คนอื่นใช้อำนาจกับตน การใช้อำนาจมีความสำคัญต่อผู้บริหาร เพราะผู้บริหารสามารถใช้ อำนาจในการตัดสินใจสั่งการ ควบคุม ดูแล ชี้แนะ และให้กำลังใจ แก่บุคลากรให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องหากองค์การใดผู้บริหารไม่มีอำนาจ และไม่สามารถใช้อำนาจได้มัก นำไปสู่การบริหารงาน แบบเผด็จการในการบริหารงาน หรือองค์การให้ประสบผลสำเร็จ ย่อม ประสบปัญหาหลายประการซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความแตกต่างของบุคลากรในหน่วยงาน และการใช้อำนาจของผู้บริหารในระดับต่าง ๆ รวมไปถึงผู้บริหารใช้พลังอำนาจและอำนาจ หน้าที่ที่ไม่เหมาะสมกับคนและงานจึงทำให้งานประสบความล้มเหลวหรือไม่ตรงเป้าหมาย (วิไล ล่าสิงห์, 2550) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของการ ใช้อำนาจตามกฎหมายการศึกษาที่จะส่งผลต่อกำลังใจและการปฏิบัติงานของครูภายใน โรงเรียนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ ขององค์กร และในขณะเดียวกันผู้ถูกใช้อำนาจตามกฎหมาย การศึกษาจะเกิดความรู้สึกยินดียิ่งร่วมปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ (เบญจรัตน์ นันททรัพย์ และ คณะ, 2566) บทความนี้จะนำเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของสถานศึกษาและ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการพิจารณาประกอบการพัฒนาและเสริมสร้าง การใช้อำนาจตามกฎหมายในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของสถานศึกษา

ในสถานศึกษานั้น อำนาจ คือสิ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารควบคุมสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานอย่างตรงตามเป้าหมายให้สำเร็จลุล่วง แต่การใช้อำนาจผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์การ และให้ความสำคัญกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานศึกษาที่มีการจัดการองค์กรมีโครงสร้างและมีการแบ่งภาระหน้าที่ของ ผู้ปฏิบัติงานโดยจะสังเกต ได้ว่าเมื่อมีหน้าที่ที่มีอำนาจตามมาซึ่งผู้บริหารได้อำนาจมาจากการ คัดเลือกหรือแต่งตั้งย่อมได้รับ อำนาจถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบขององค์กร จึงมีหน้าที่ ในการใช้อำนาจกับผู้บังคับบัญชาโดย ควรยึดถึงหลักคุณธรรมในการบังคับบัญชาจะทำให้ อำนาจนั้นเกิดจากการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็ม

ใจและสูงสุดความสามารถ การใช้อำนาจในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ การใช้อำนาจจึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างมากในการบริหารจัดการ ในสถานศึกษาซึ่งได้บัญญัติไว้ใน กฎหมายอย่างชัดเจน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในประเทศไทย ครอบคลุมถึง การจัดตั้ง บริหารจัดการ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไปจนถึงการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และการศึกษาอื่น ๆ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของกฎหมาย การศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกัน ไว้ดังนี้

เกษียร เตชะพีระ (2557) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้ในการ กำหนดบทบาท ภารกิจ และความรับผิดชอบของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จุฑามาศ ศรีสวัสดิ์ (2560) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาที่กำหนดโดยรัฐ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนทุกคน

สุรพล นิติไกรสรณ์ (2562) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาเป็นเครื่องมือในการ ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้

Philip Alston (2009) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาคือเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้เพื่อ รับประกันสิทธิในการศึกษาแก่ประชาชน กฎหมายการศึกษาควรส่งเสริมความเท่าเทียมในการ เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม หรือความพิการ

Sarah Dryden-Peterson (2016) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาคือเป็นกรอบการทำงานทางกฎหมายที่กำหนดโครงสร้างและการดำเนินงานของระบบการศึกษา กฎหมาย การศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

Michael Crossley (2014) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาคือเป็นชุดกฎระเบียบที่ ควบคุมการจัดการศึกษา กฎหมายการศึกษาควรมีบทบาทในการปกป้องสิทธิของผู้เรียน ผู้สอน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ในระบบการศึกษา

David Kennedy (2008) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาคือเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อสร้าง ความสมดุลระหว่างอำนาจของรัฐและสิทธิของปัจเจกบุคคลในระบบการศึกษา กฎหมาย การศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการศึกษา

Jane Kelsey (2012) กล่าวว่า กฎหมายการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและความยุติธรรมทางสังคมในระบบการศึกษา กฎหมายการศึกษาควรมีบทบาทในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

สรุปได้ว่า กฎหมายการศึกษา หมายถึง เครื่องมือที่รัฐใช้ในการกำหนดบทบาทภารกิจ และความรับผิดชอบของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาที่กำหนดโดยรัฐ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนทุกคน เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลการจัดการศึกษาของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ กฎหมายการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการรับประกันสิทธิในการศึกษาแก่ประชาชน ควรส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม หรือความพิการ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของสถานศึกษา ที่ทางรัฐได้ตราขึ้นเป็นเครื่องมือที่รัฐใช้ในการกำหนดบทบาท ภารกิจ และความรับผิดชอบของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) เป็นการสรุปสาระสำคัญ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 โดยย่อและแยกเป็นหมวด ๆ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สำหรับเรื่องการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ 1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุก ระดับและประเภท 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา 6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอก ชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย 1) บุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ หรือมีร่างกายพิการ หรือมีความต้องการเป็น พิเศษ หรือผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ 2) บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลในความดูแลได้รับการศึกษาทั้งภาคบังคับ และนอกเหนือจาก ภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว 3) บิดามารดา บุคคล ชุมชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ ทาง สังคมที่สนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณีนี้ 4) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่บุตรหรือผู้ซึ่ง อยู่ในความดูแล รวมทั้งเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) การลดหย่อนหรือยกเว้น ภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา

หมวด 3 ระบบการศึกษา การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษา นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาจัดได้ทั้งสามรูปแบบ และให้มีการเทียบโอนผลการ เรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจาก สถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดไม่ น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นระดับต่ำกว่าปริญญา และ ระดับปริญญาให้มีการศึกษาภาคบังคับเก้าปี นับจากอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด จนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก หรือเมื่อสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ สำหรับเรื่องสถานศึกษานั้น การศึกษาปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดใน 1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ เอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันศาสนา 3) ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัด การศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถาน สงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือ หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การ จัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถาน ศึกษาของเอกชน สถาน ประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษา เฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญ ของหน่วยงานนั้นได้โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และ กระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนั้น ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต้องส่งเสริมให้ผู้สอน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ การประเมินผลผู้เรียน ให้สถานศึกษาพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ส่วนการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วน กลางจัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและประเทศชาติ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มเรื่องการพัฒนาวิชาการ วิจัยขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคมศึกษา

หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ แบ่งเป็นสามระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษาให้มากที่สุด 1) ระดับชาติ ให้มีกระทรวงการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทรวมทั้ง การ

ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมกระทรวง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีองค์กรหลักที่เป็นคณะ บุคคลในรูปสภาหรือคณะกรรมการสื่ องค์กร คือ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็น หรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด ให้ สำนักงานของทั้งสี่องค์กรเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการแต่ละองค์กร ประกอบด้วยกรรมการ โดย ตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน องค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน มี เลขาธิการของแต่ละสำนัก งาน เป็นกรรมการและเลขานุการ สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้าน ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การ ดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณากลับกรอกฎหมายและกฎกระทรวง คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม แห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการ อุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุน ทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึง ความเป็นอิสระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง คณะกรรมการการศาสนาและ วัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายและแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการ ดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติ บุคคล ดำเนินการจัดการศึกษาและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ 2) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอุดมศึกษาระดับต่ำ กว่าปริญญา ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา และจำนวนประชากรเป็นหลัก รวมทั้งความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มี คณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ในการ

กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพครู และผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการและครู ผู้นำทางศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ 3) ระดับสถานศึกษา ให้แต่ละสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาอุดมศึกษาระดับ ต่ำกว่าปริญญา มีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและจัดทำสารของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้กระทรวงกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาฯ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรองรับสิทธิและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม รวมทั้งประสานและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท มีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษา

ของรัฐ รวมทั้งรัฐต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนสถานศึกษาของเอกชนระดับปริญญา ให้ดำเนินการโดยอิสระภายใต้การกำกับดูแลของสภาการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกห้าปี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินและจัดให้มีการประเมินดังกล่าว รวมทั้งเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกไม่ได้มาตรฐานให้สำนักงานรับรองมาตรฐานฯ จัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต้นสังกัด ให้สถานศึกษาปรับปรุง ภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานฯ รายงานต่อคณะกรรมการต้นสังกัด เพื่อให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยรัฐจัดสรรงบประมาณและกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ ฯลฯ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา เป็นองค์กรอิสระมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ ยกเว้น ผู้ที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ วิทยากรพิเศษ และผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา ให้ข้าราชการของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ตามหลักการ

กระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา การผลิตและพัฒนา คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการ บริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลให้ เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะของสถานศึกษานั้น ๆ

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบัน สังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ใช้มาตรการ ภาษีส่งเสริมและให้แรงจูงใจ รวมทั้งใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งหา รายได้จากบริการของสถานศึกษาที่ไม่ขัดกับการกิจหลักก่อสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐได้มา ทั้งจากผู้อุทิศให้หรือซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา บรรดารายได้และผลประโยชน์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาของรัฐดังกล่าว ไม่เป็นรายได้ที่ต้องส่ง กระทรวงการคลัง ให้สถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล สามารถนำรายได้และผลประโยชน์ต่าง ๆ มาจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถาบันนั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลัง กำหนด ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา โดยจัดสรรให้ผู้เรียนและสถานศึกษา ทั้ง ของรัฐและเอกชน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในรูปเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคล กองทุน ประเภทต่าง ๆ และทุนการศึกษา รวมทั้งให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาด้วย

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รัฐจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่ จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อ ประโยชน์สำหรับการศึกษา การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น รัฐส่งเสริม สนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยจัดให้มีเงินสนับสนุนและเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็น ธรรม รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีการพัฒนา บุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถใน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ อันจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเงิน

อุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทานและผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยี ให้มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล 1) นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง ฯลฯ เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเดิมที่ใช้อยู่ยังคงใช้บังคับ ได้ต่อไป จนกว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินห้าปี ให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษา และสถานศึกษาที่มีอยู่ ยังคงมี ฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปี ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวง เพื่อแบ่งระดับและประเภทการศึกษาของการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับ การศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี 2) ในวาระเริ่มแรก มิให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี และการศึกษาภาค บังคับแก้ไข มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินห้าปี นับจากวันที่ รัฐธรรมนูญใช้บังคับ และภายในหกปี ให้กระทรวงจัดให้สถานศึกษาทุกแห่ง มีการประเมินผล ภายนอกครั้งแรก นำบทบัญญัติในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการ ศึกษามาใช้บังคับจนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปี ทั้งนี้ขณะที่การจัดตั้งกระทรวงยังไม่แล้วเสร็จให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ออกกฎกระทรวงระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ใน ส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในส่วนที่ เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี 3) ให้จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจ ทำหน้าที่ เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงาน ตามสาระบัญญัติในหมวดที่ว่า ด้วยการ บริหารและการจัดการศึกษา การจัดระบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบ ทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา เสนอร่างกฎหมาย และปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและระบบต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ ตามอำนาจหน้าที่อื่นที่กำหนดในกฎหมายองค์การมหาชน 4)

คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษามีเก้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงินและการคลัง กฎหมายมหาชน และกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้ ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีใช้ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ไม่น้อยกว่าสามคน ให้เลขาธิการสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการและเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งวาระเดียว เป็นเวลาสามปี ทั้งนี้ ให้มีคณะกรรมการสรรหา จำนวนสิบห้าคน ทำหน้าที่เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา จำนวนสิบแปดคนเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูป จำนวนเก้าคน

สรุปได้ว่า มีหลักการและเป้าหมาย คือ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ส่งเสริมให้คนไทยมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต พัฒนาคนไทยให้มีทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ เตรียมคนไทยให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน มีโครงสร้างของระบบการศึกษา คือ แบ่งเป็น 3 ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 12 ปี แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 6 ปี การศึกษาอาชีวศึกษา มี 3 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา มีการจัดการศึกษา คือ จัดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี สนับสนุนให้เด็กทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการศึกษา มีแหล่งเงินทุน คือ รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรงบประมาณหลักสำหรับการศึกษา สนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการติดตามและประเมินผล คือ มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ พัฒนาคุณภาพการศึกษอย่างต่อเนื่อง

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความเจริญก้าวหน้าและการบรรลุ

เป้าหมายขององค์กร การบริหาร (Administration) ต่างจากการจัดการ (Management) ตรงที่การบริหารให้ความสำคัญกับนโยบายในทางปฏิบัติ ส่วนการจัดการมุ่งไปที่จะปฏิบัติอย่างไรให้เกิดผล มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการบริหารไว้ ดังนี้

ธีระรัตน์ กิจจารักษ์ (2542) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาทรัพยากรการศึกษามาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

Herbert A. Simon (1947) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ โดยที่ผู้บริหารมักไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติ แต่ผู้บริหาร เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก

Stephen P. Robbins (1978) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการ กำหนดเป้าหมาย จัดสรรทรัพยากร และประสานงานให้บุคลากรใช้ความพยายามในการ ปฏิบัติงาน เพื่อให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

Bartol and Martin (1997) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดองค์การ การใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการศึกษา มาประกอบเป็นกระบวนการบริหารตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และประสานงาน ให้บุคลากรใช้ความพยายามในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป้าหมายขององค์กรบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารสถานศึกษานั้นถือเป็นการปฏิบัติงานที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการบริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา นโยบายการศึกษา และแผนการศึกษา ที่เป็นระบบบริหารจัดการของรัฐ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของระบบการศึกษา รวมถึงการบริหารสถานศึกษา มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดภารกิจสำคัญในการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545)

หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในกระบวนการบริหารให้การทำงานของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วยหน้าที่ 4 ประการ ตามแนวคิดของธูปนา ฉินไพศาล (2559) ; เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2556) Bartol and Martin (1991) ; Dessler (2004) และ Dubrin (2010) คือ การวางแผน (P-Planning) การจัดองค์กร (O-Organizing) ภาวะผู้นำ (L-Leading) และการควบคุม (C-Controlling) โดยมีกระบวนการดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการบริหาร

1. การวางแผน (P-Planning) เป็นหน้าที่แรกของผู้บริหารที่จะต้องกระทำโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ โครงการและวิธีการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยการวางแผนนั้นเป็นการกำหนดความต้องการในอนาคต และใช้ทรัพยากรขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากขาดซึ่งการวางแผนแล้วการดำเนินงานขององค์กรย่อมไม่ประสบความสำเร็จ

2. การจัดองค์กร (O-Organizing) เป็นงานที่ต้องกระทำต่อจากการวางแผนและส่งผลกระทบต่อวางแผน การจัดองค์กรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดโครงสร้าง การออกแบบองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ การกำหนดทรัพยากรขององค์กร และการบริหารจัดการองค์กร

3. ภาวะผู้นำ (L-Leading) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานมากขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ทำอย่างไรให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเป็นหุ้นส่วนขององค์กร โดยผู้นำน้องค์กรจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

4. การควบคุม (C-Controlling) เป็นหน้าที่ของผู้บริหารลำดับสุดท้ายที่ต้องกระทำ ซึ่งเป็นการวัดผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ การสื่อสารทำความเข้าใจให้คนในองค์กรมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน รวมไปถึงเรื่องการควบคุมงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร ของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นประกอบด้วยหน้าที่ 4 ประการ คือ 1) การวางแผน (P-Planning) กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ โครงการ และวิธีการดำเนินงาน กำหนดความต้องการในอนาคต และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การจัดองค์กร (O-Organizing) จัดโครงสร้าง การออกแบบองค์กร กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และทรัพยากร บริหารจัดการองค์กร 3) ภาวะผู้นำ (L-Leading) กระตุ้นและจูงใจผู้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเป็นหุ้นส่วนขององค์กร ผู้นำต้องมีภาวะผู้นำและการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และ 4) การควบคุม (C-Controlling) วัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายหรือมาตรฐาน สื่อสารทำความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ควบคุมงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า โดยกระบวนการทั้ง 4 นี้ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องกระทำต่อเนื่อง เพื่อให้การทำงานขององค์กรประสบความสำเร็จ

สรุป

กฎหมายการศึกษาในประเทศไทยมีความสำคัญในการกำหนดบทบาท ภารกิจ และความรับผิดชอบของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ภายใต้เป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดการศึกษาแก่ประชาชนทุกคน กฎหมายการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการควบคุมและดูแลการจัดการศึกษาของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ กฎหมายการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการรับประกันสิทธิในการศึกษาแก่ประชาชน โดยควรส่งเสริมความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม หรือความพิการ หลักการและเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ

แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มุ่งเน้นไปที่ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม การส่งเสริมให้คนไทยมีจริยธรรม วัฒนธรรม และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ การเตรียมคนไทยให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในโลก โครงสร้างของระบบการศึกษาไทย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (12 ปี) แบ่งเป็น ประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 6 ปี ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ปวช. ปวส. และระดับปริญญาตรี ระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา โดยการจัดการศึกษา จัดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี สนับสนุนให้เด็กทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุน โดยรัฐบาลเป็นผู้จัดสรรงบประมาณหลัก และสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมการติดตามและประเมินผล มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กฎหมายการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้

การบริหารสถานศึกษาถือเป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนตอบสนองความต้องการของสังคมโลกได้ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องของการบริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา นโยบายการศึกษา และแผนการศึกษา ที่เป็นระบบบริหารจัดการของรัฐ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ของระบบการศึกษา การทำงานของผู้บริหารให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วยหน้าที่ 4 ประการคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) ภาวะผู้นำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.ท.).
- เกษียร เตชะพีระ. (2557). กฎหมายการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุฑามาศ ศรีสวัสดิ์. (2560). กฎหมายการศึกษา : หลักการและแนวทาง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐาปนา อิน์ไพศาล. (2559). องค์การและการจัดการ. นนทบุรี: ธนรัชการพิมพ์.
- ธีระรัตน์ กิจจาร์ักษ์. (2542). เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา. เพชรบูรณ์: สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- เบ็ญจรัตน์ นันททรัพย์, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน, และ สุพจน์ ดวงเนตร. (2566). การศึกษาการใช้อำนาจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 11(44), 143-152.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 19.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรพล นิติไกรสรณ์. (2562). กฎหมายการศึกษาไทย : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เอกราช โฆสิตพิมานเวช. (2562). ภาวะผู้นำแบบยั่งยืนของการบริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น. ใน รายงานการวิจัยรับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประจำปีงบประมาณ 2562. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น.
- Alston, P. (2009). The right to education. Oxford University Press.

- Bartol, K. M. and Martin, D. C. (1991). Management. New York: McGraw-Hill
- _____. (1997). Management. (2nded). New York: McGraw-Hill.
- Crossley, M. (2014). The role of law in education. Routledge.
- Dessler, G. (2004). Management : Principles and Practices for Tomorrow's Leaders. (3thed). Florida: UG/GGS Information Services.
- Dryden-Peterson, S. (2016). Education law and policy : An international perspective. Routledge.
- Dubrin, A. J. (2010). Principles of Leadership. South-Western : Cengage Learning.
- Herbert, A. S. (1947). Administrative Behavior. New York: Macmillan.
- Kelsey, J. (2012). The new Zealand education system : A critical analysis. Oxford University Press.
- Kennedy, D. (2008). The sources of law : An introduction to legal theory. Oxford University Press.